



Festes de Sant Jaume 2019

Del 13 al 29 de juliol

Santanyí



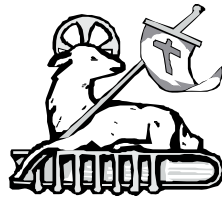
Atardecer en el pueblo, 1953

*Oli damunt tela aferrada a cartró
60 x 65,5 cm*

Propietat Ajuntament de Santanyí

Festes de Sant Jaume

Del 13 al 29 de juliol



Santanyí, 2019

ÍNDEX

Santanyí | Festes de Sant Jaume 2019 | Del 17 al 29 de juliol

• Salutació de la batlessa	5
• 100 anys amb Bernareggi: Santanyí, es Pontàs 1919; 60 anys sense Bernareggi: Palma, l'Hospital 1959	6
• Programació de festes	21
• Plànol.....	26
• Reflexions a l'entorn d'alguns exemples de discurs repetit.....	27
• Cuscús	33
• Acta de lliurament XXXIV Premi Bernat Vidal i Tomàs de Poesia 2019.....	35
• Acta de lliurament del II Premi Antoni Vidal Ferrando de Narrativa	36
• Resum meteorològic de l'any 2018.....	38
• Ajuntament de Santanyí Pressupost Municipal Any 2018.....	40
• Naixements i Padró	42

Edita: Ajuntament de Santanyí



Tel. 93 799 07 07
www.revistesamida.cat

SALUTACIÓ

Una vegada més, celebrem les festes de sant Jaume i des de la Batlia ho feim aquesta vegada en clau femenina. Han passat set-cents noranta anys des de l'establiment de la nostra gent en aquest territori i, fins ara, cap dona havia agafat les regnes per conduir els destins de la comunitat santanyinera. Vos he de dir que faig l'inici d'aquest canvi, que consider prou important, amb tota la il·lusió del món i amb una ferma voluntat de servei cap a totes les persones que fan del petit clos del terme l'espai de les seves vivències i l'àmbit dels seus somnis. Amb un equip disposat a treballar, és la nostra intenció que tothom se senti representat i sigui ben atès, d'una manera molt especial quan es presentin problemes per resoldre.

Com a dona que som, no cal que vos digui que maldaré per tal que santanyineres i santanyiners tinguin les mateixes oportunitats, sense que ningú es pugui sentir marginat o discriminat per raó del seu sexe, de les seves idees o del seu origen.

M'agradaria aprofitar aquests dies de festa per apropar-me encara més a la gent, sobretot a aquelles persones que no conec amb la proximitat que voldria, per oferir-los no solament la meva amistat, sinó també la meva predisposició per ajudar-les en totes les coses que facin falta. Som aquí per servir-vos i per fer tot el que pugui per dignificar més les poblacions de tot el terme i per fer de la nostra geografia un lloc on viure sigui un autèntic plaer.

Molts anys i bones festes de sant Jaume

Maria Pons, batlessa de Santanyí

100 ANYS AMB BERNAREGGI: SANTANYÍ, ES PONTÀS 1919; 60 ANYS SENSE BERNAREGGI: PALMA, L'HOSPITAL 1959

Jaume Ferrando Barceló

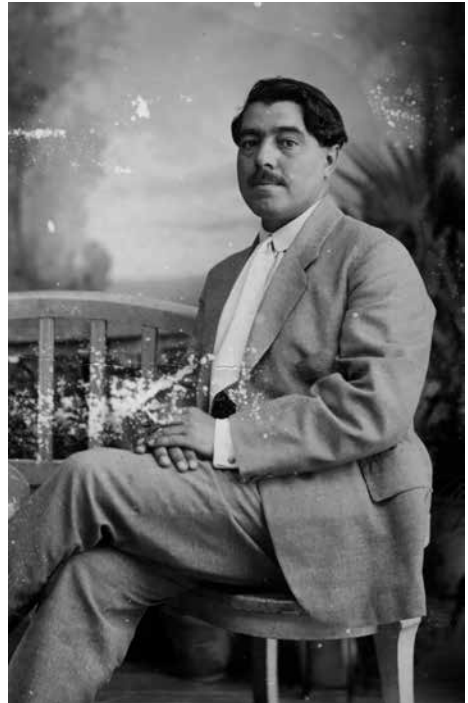
*Bon mestre, vós que sempre
mullau els llavis demanant pels arbres:
Aquell pi, recordau?, al qual un dia
vaig clavar un ganivet, i gemegàreu...
Li tallaren la veu
i, olorós, el portaven per la tarda...¹*

Som molt agosarat per atrevir-me a parlar d'aquest gran artista, que fou tan admirat i reconegut, no només a Santanyí, però per descomptat a Santanyí.

Ningú dubta de la qualitat de la seva obra, del seu perfeccionisme, del seus colors – química dels colors –, de la seva admiració per la nostra terra, que ens va ensenyar a valorar i va obrir la seva bellesa fora dels seus límits. Santanyí és Bernareggi i Bernareggi és Santanyí.

Record ma mare parlant-me de l'epitafi de Bernat Vidal i Tomàs, amic, molt amic de Bernareggi, com no podia ser d'altra manera. Si d'algú havia de ser amic *Don Paco* era de Bernat Vidal i Tomàs, encara que fos amic de tothom.

No he oblidat aquelles paraules del núm. 35 del tan recordat quinzenal *Santanyí*, de



▲ Fotografia de F. Bernareggi a la seva joventut
[Col·lecció: Catalina Bonet].

dia 25 d'abril del 1959²: “*Se nos ha muerto Bernareggi. En una blanca habitación del Hospital de Palma...*”. Encara sent la tristor i amargor de pensar en aquestes paraules: “*En una blanca habitación del Hospital*”.

1.- Bonet, Blai, Fragment del poema “Carta al pintor Bernareggi”. *Entre el Coral i l’Espiga*. Palma, 1952.
2.- Quinzenal *Santanyí*, 25.04.1959, “Epitafio a Bernareggi”, B. Vidal i Tomàs.



▲ Nu, 1897. Col·lecció: JFB.

M'imaginava la solitud d'un home, d'un pintor tan important dins la nostra història de la pintura, dins una pobre, però blanca, habitació d'un hospital de pobres, morint en un lloc tan senzill i desproveït de colors, dels colors de la mar, del Pontàs, dels arbres, de la pedra de Santanyí torrada pel sol. Anys després, llegint l'epitafi, hi vaig trobar la nota de color: "con rosadas camelias junto al lecho".

Fa 60 anys, ho escrivia Bernat Vidal i Tomàs: "Después de tres largas semanas de luchar entre la vida y la muerte, se paró su gran corazón. Era la hora cero del día 8 de este abril embozado, traicionero... Adiós, Don Paco. Santanyí, sus calas saben cuánto deben al hombre que desveló su belleza. Para vos el laurel y la palma, gran Don Francisco Bernareggi. Y el epitafio de este noble verso, sobre el nicho donde espera la resurrección de la carne: Bernareggi «Ric del que ha donat i en sa ruïna tan pur». Descansa en Dios, el hombre, el artista ejemplar que murió. «Rico de lo que dio y puro en su ruina».

1919: L'arribada

Lluny, enfora com quaranta anys, quedava el seu descobriment, i potser el dels santanyiners, dels nostres colors, de les nostres cales, els pins, les barques, el Pontàs i el Sen Tià Nin: "En 1919 llegaba yo a Santanyí por primera vez. Del pueblo encaminé mis pasos hacia el mar; y cuando mis ojos descubrieron, en aquella quietud y sosiego del paisaje, la belleza serena, recogida y a la vez espléndida de las calas quedé absorto y deslumbrado. Riberas de paz edénica, playas mimadas por caricias del mar, al abrigo de temporales; barcas fondeadas bajo las copas de los grandes pinos que sombreaban los botes y faluchos, las casitas y barracas de los →



▲ Dibuix de Catalina Vidal, esposa de F. Bernareggi (Col·lecció: Catalina Bonet).

pescadores”³. Hi ha una nota a peu de la pàgina on diu: “En aquel año admiré los grandes pinos que sombreaban las embarcaciones ancladas en Cala Figuera. Después, los vendavales, las talas despiadadas, la despojaron –lo mismo que al Caló d’en Boira– de los magníficos árboles, de extraordinaria belleza. ¿Por qué los hijos de Santanyí no vuelven a plantar árboles, para recuperar, con los años, tanta hermosura perdida?”.



▲ Es Pontàs, 1934 [Col·lecció particular].

Però el relat no s’atura en la visió dels pins, bots i barraques; ara esdevé el sentiment, els sentiments i les olors: “La placidez, la calma de remanso de sus aguas, que derrochaban reflejos de nácar, destellos y matices relucientes; las suavidades de seda tornasoladas, cuyos moarés triunfaban sobre los disueltos zafiros y las diluidas esmeraldas, me ensimismaron por su encantamiento. Tal era el embeleso del hechizo. La brisa traía aromas de pinares y lentiscos, de algas yodadas y romeros”.

“Mi espíritu vibraba emocionado. Con el desasosiego y la inquietud de aquellas revelacio-

nes del paisaje, del que me quedé prendado para siempre [...] Desde aquellos peñascales la visión era abierta y magnífica. Abarcaba desde la línea del horizonte del mar, sobre la que se dibujaba a lo lejos la isla de Cabrera, envuelta en celestes y rosas desvaídos, hasta profundidades de mar, que contemplaba a mis pies, desde la altura de los acantilados que exploraba. Así fue como llegué al “Pontàs” –Puente As–...”.

Aquell pintor havia nascut, i nascut pintor a la vegada, a Gualeguay, el 20 d’abril del 1878, un dissabte de Glòria; havia descobert la mar quan tenia cinc anys⁴, en el primer viatge amb els seus pares, sortint de Montevideo i volent atrapar-ne els colors, aquells blaus verdosos que penetraren dins la seva mirada, va buidar una botelleta de perfum, la va fermar amb una corda i la va tirar per l’ull de bou del camarot per omplir-la d’aigua de la mar; però quan la va pujar se va trobar amb una gran desil·lusió, ja que l’aigua era transparent. Ho recordava anys més tard com un aspecte simbòlic. I de ben jove dibuixava i dibuixava. I a Barcelona, on la família s’instal·là l’any 1895, esclata la seva vocació pictòrica. Coneix Picasso i parteixen cap a Madrid, cap al Museu del Prado a estudiar i a copiar els clàssics –Velázquez, El Greco, Goya–. I els vespres al Círculo de Bellas Artes a les classes de nu. En paraules seves: “Pinté y estudié en el Museo del Prado y viví la pintoresca vida de los barrios de Madrid. ¡Tiempos de alegría, de trabajo y de bohemia!”⁵

Després vendria l’experiència “humana y artística, con su gran tradición de arte y cul-

3.- Pró, Diego F., *Francisco Bernareggi*, Buenos Aires, 1969, p. 145-146.

4.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 14.

5.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 16.



▲ San Jaume, 1927 [Col·lecció particular].

tura, con su riqueza de colores y de formas” a Itàlia, on “viaja lleno de luz y de alegría interior, vive en constante deslumbramiento”⁶. Després, París i, finalment l’any 1903, s’instal·la a Mallorca, a la Serra de Tramuntana, Estellencs, Sóller, Biniaraix, Sa Calobra, fins que l’any 1919 canvia el paisatge muntanyenc pel poble i les cales santanyineres: “Así fue como llegué al “Pontàs”. Ante la grandiosa majestad del puente que, separado de la costa, se levanta poderoso sobre el mar, quedé extático, asombrado por la hermosura impotente de su potencia ciclópea y monumental, con que desafiaba, impávido, las tempestades, los rayos y la furia huraca-

nada de los temporales del mar”⁷. El Pontàs, el seu primer amor santanyiner, que el feria mudar des de Sóller cap aquí: “Antes de empezar el verano, estaba yo de regreso en Santanyí desde Sóller. Iban conmigo las grandes cajas, con los bastidores y sus telas...”⁸. No el deixà de dibuixar, i pintar i tornar a pintar i dibuixar: “...El “Pontàs”, motivación infinita para su sensibilidad...”⁹

A continuació, quedà impressionat amb el guardià dels penya-segats de Cala Santanyí, el Sen Tià Nin: “Usted es el primer pintor de “santos” que tengo el gusto de conocer; y a Santanyí, desde que tengo uso de razón, no →

6.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 19.

7.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 146.

8.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 147.

9.- Palmer, J. Agustín “Paco Bernareggi”, *La Última Hora*, Palma, 22 d’octubre del 1953.

ha venido ninguno... No sé leer; pero, cuando vuelva, no hace más que preguntar por Tià Nin, en cualquier café o taberna del pueblo, e inmediatamente sabrá dónde estoy... Me gusta beber unas copas, entre tutes o "trucs"; y ha de comprender usted que tengo amigos en todos esos establecimientos. No dejo uno sin recorrer por las noches, antes de retirarme a casa"¹⁰.



▲ Retrat de Josep Escalas, c. 1930 [col·lecció particular].

l, com no, Cala Figuera, l'escenari de *Bonanza*, *Quietud*, *Otoño en Cala Figuera*, *Cala Figuera* o *Placidez*, entre d'altres. Aquella Cala tranquil·la, amb les barques de bou, les barraques, la mar, els pins, tot junt construïnt aquella *Placidez*, quadre del qual va donar una fotografia a l'Ajuntament de Santanyí l'any 1926. El batle, Llorenç Bonet, en nom del Consistori, li ho agraeix amb aquestes paraules: "*Enterada la Comisión de tan generoso rasgo del genial e insigne artista Don Francisco Bernareggi, que ha sabido matizar de tan dulce expresión y colo-*

rido, un rincón antes olvidado y desconocido por los mismos moradores de este pueblo y que solo a él se debe el descubrimiento de las bellezas que encierra este rincón de la adorada isla de Mallorca, hace constar en acta su agradecimiento por tan desinteresado y noble proceder, y se vanagloria de tener como huésped a tan preclaro como renombrado pintor, a quien felicita por sus repetidos triunfos en el difícil arte de desentrañar y reproducir en lienzos las maravillas que encierra la naturaleza, apóstol que con sus predicaciones y alto ejemplo ha sabido despertar é infundir estimación y respeto al arbolado dosel de incomparable belleza, símbolo de cultura, encanto de turistas, prez y gloria de almas cultas..."¹¹.

També va quedar impressionat amb Mestre Pep, el seu taller i l'amor compartit pels arbres: "*Mire, no sé si es porque son tan hermosos los árboles o si es porque de ellos vivo, lo cierto es -aunque le parezca increíble que un carpintero lo diga- cada vez que debo cortar un árbol, sufro ...*"¹².

1929: l'homenatge Plaça Francisco Bernareggi

Bernareggi es va enamorar de Santanyí i hi va dur les seves teles blanques i els seus pigments. Santanyí, poc a poc, va correspondre a la seva fascinació. Així el 16 de setembre del 1929 es va descobrir una placa de pedra de Santanyí que donava nom a una plaça del seu estimat poble; la Plaça de la Creu de l'Estació passava a ser la Plaça del Pintor Bernareggi: "*Para asistir al acto, se trasladaron a Santanyí un buen número de*

10.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 147.

11.- Pons, Miquel "Vuits i nous i cartes que lliguen a l'Almanac dels dies de Francisco Bernareggi", *Programa de Festes de Sant Jaume*, Santanyí, 1989.

12.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 151.

FRANCISCO BERNAREGGI



Francisco Bernareggi

▲ Caricatura de F. Bernareggi, qua apareix al catàleg de l'exposició de pintura de Mallorca en el Pabellón Nacional de Bellas Artes de Buenos Aires, 1928 Col·lecció: JFB.

distinguidas personas, entre las que figuraban artistas y literatos... El pueblo se asoció espontáneamente al homenaje; como detalle de carácter popular, merece consignarse que muchos pescadores que habitan en las calas acudieron a la villa para asistir al acto en honor del artista que, al convivir con ellos, se ha granjeado su aprecio y consideración. Los niños y las niñas de las escuelas también asistieron al homenaje.

Debajo de la lápida, sobre la cual se cruzaban las banderas argentina y española, se había instalado un estrado, en el cual tomaron asiento, además del homenajeado, el alcalde, Sr. Bonet; el párroco, Rdo. Sr. Santandreu; el notario, don Juan Zabaleta; el secretario del Ayuntamiento, y los pintores argentinos Sres. Cittadini [que representaba al vicecónsul de su nación en Palma], Bellini y Montesinos...

...El notario señor Zabaleta... Dijo que Santanyí tenía que saldar una cuenta con el artista que ha sabido descubrir e inmortalizar en sus incomparables cuadros las bellezas de aquellas calas. Téngase en cuenta, agregó, que cuando él llegó, Santanyí era punto menos que desconocido hasta para muchos mallorquines... Manifestó que sería injusticia notoria no asociar al homenaje, a la esposa del pintor, doña Catalina Vidal, que arrojó la vida dura e ingrata del paisajista... Y terminó diciendo: La Argentina tiene su artista; que no pase la vergüenza, ahora que es tiempo, de no poseer sus preciadísimos al par que sus escasos cuadros, pues, que pasada la vida del artista, no podrá rescatarlos ni aun a precio de oro."¹³

A Santanyí, a les seves calas, dibuixa i pinta, pinta i dibuixa teles com *Sa bassa de Son Morlà*; *Cala Figuera*, des de la terrassa de la casa de Bernat Vidal i Tomàs, amic i amb qui participava a la tertúlia d'artistes i escriptors a la rebotiga de l'apotecaria; *Barraques de pescadors*; diverses pintures del Pontàs, dues de les obres pintades des de la casa de Sa Torre Nova de Fèlix Escalas Chamení (de *Cal Reiet*), a qui va regalar un retrat de Josep Escalas (*Pep Metge*), familiar seu. Una de les versions del Pontàs fou adquirida pel mateix Fèlix Escalas i una altra per Joan March, gràcies a la gestió desinteressada de Josep Costa "Picarol", propietari de les Galeries Costa¹⁴. I tantes obres, també a Madrid i a València. Però no pogué acabar el quadre d'aquella esplèndida *Sortida del sol pintat des del turó del caló de les Agulles* ja que esclatà la Guerra Civil o incivil i inicià el retorn cap a ➔

13.- "Homenaje al pintor Bernareggi", *El Día*, Palma, 17 de setembre del 1929. Vegeu Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 175-177.
14.- Pardo, José M^a. "Francisco Bernareggi, apunts biogràfics", Catàleg Bernareggi 1878-1959, "Sa Nostra" Obra Social i Cultural, Palma, 1998, p. 67. Vegeu Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 175-177.

l'Argentina a través de Marsella, Niça, Gènova, Nàpols i Algèria, fins arribar a Buenos Aires¹⁵.

1949: el retorn de l'Argentina

Després de 13 anys, 30 de la seva primera arribada a Santanyí, els diaris anuncien el retorn de l'artista i la seva dona: "Francisco Bernareggi es esperado en Palma. Uno de estos días, no se puede precisar la fecha, es esperado en nuestra ciudad el eminente pintor argentino don Francisco Bernareggi... El Ayuntamiento de Santanyí, en cuya hermosa Cala Figuera, Bernareggi pintó varios años, se propone celebrar diversos actos de homenaje al pintor en su regreso a su segunda patria, que esto es Mallorca para el ilustre pintor argentino. [En "La Última Hora", Mallorca, 5 de juliol del 1949]"¹⁶.



▲ Fotografia arribada a Santanyí el 10 juliol 1949. [del Llibre: Pró, Diego F., *Francisco Bernareggi, Buenos Aires, 1969*].

El dia següent, 6 de juliol, arriben a Palma amb el correu: "¿Dónde se propone resi-

dir? -No lo sé, todavía. Pero, seguramente, en Cala Figuera, en Santanyí. Al nombrar Santanyí hay en las palabras de Bernareggi una emoción indiscutible. Por lo que no en balde fueron aquellos parajes los de su predilección y su fama de paisajista insuperable, único. Nombrar a Bernareggi es nombrar Santanyí y su Cala. Su cuadro El Pontàs encabeza una larga serie de obras que son todavía -y lo serán por mucho tiempo- mencionadas con acentos admirativos... Francisco Bernareggi -uno de los más grandes pintores extranjeros que Mallorca ha tenido- está de nuevo aquí. Sea bienvenido. [Avespa: Francisco Bernareggi, el pintor argentino, llegó ayer... En "Correo de Mallorca", 7 de juliol del 1949.]¹⁷.

Una vegada instal·lat a l'Hotel Alhambra el visiten alguns dels seus vells amics, com el galerista Josep Costa i el pintor Joan A. Fuster Valiente, així com una representació santanyinera encapçalada pel tinent de batlle, Carlos Serra, el cap local de FET, Gabriel Adrover, el secretari Marcos Vidal i Clar, el tinent coronel senyor Agustín Clar i el seu gran amic Bernat Vidal i Tomàs, "quien durante años de ausencia, ha sido algo así como el cónsul general de Bernareggi en Mallorca. La señora del pintor, mallorquina como la obra más importante de Bernareggi, fue obsequiada con un ramo de flores"¹⁸.

A prop del Líric "un grupo numeroso. Unas señoras con hermosos ramos de flores. En el grupo viejos amigos: Vidal i Tomàs, cronista de Santanyí, escritor de pluma bien templada y de amplio espíritu abierto a todas las bellas inquietudes, actúa de "introduccionista

15.- Pardo, José M^o. "Francisco Bernareggi, apunts biogràfics". Catàleg "Bernareggi 1878-1959", p. 68-69 "Sa Nostra" Obra Social i Cultural, Palma, 1998. Vegeu Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 35.

16.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 194.

17.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 194-195.

18.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 195, citant el diari "Balears": *El pintor Francisco Bernareggi llegó ayer a nuestra ciudad*. Palma, 7 de juliol del 1949.



▲ F. Bernareggi, devora el quadre Dissabte de glòria (Col·lecció Catalina Bonet).

embajadores". En el grupo está el alcalde de Santanyí, don Bartolomé Vidal, el secretario de aquel ayuntamiento, don Marcos Vidal, el teniente coronel don Agustín Clar, el teniente de alcalde don Carlos Serra, el maestro don Bernardo Escalas, que durante largos años enseñó en Santanyí, médicos, comerciantes, propietarios. Vidal, amigo dilecto y admirador apasionado del ilustre pintor argentino, nos explica el motivo de aquella inusitada reunión: -Es que hoy ha llegado don Paco. Supimos la noticia tarde para haber acudido al puerto, porque en Santanyí se quiere a don Paco por su bondad ilimitada, por su llaneza cordial, por su simpatía desbordante; todo el mundo sabe allí que Bernareggi es un gran pintor, pero toda-

via le quieren más por gran corazón. Para las sencillas gentes campesinas y marineras, Paco Bernareggi es el punto de referencia. Que hay una fiesta: "si hi fos don Paco"; que se celebra un acontecimiento familiar, "quina llàstima que don Paco seguí a ses Amèriques"; cuando un pescador o un hombre de campo examinan un cuadro que les place, aseguran: "Això, pareix de don Paco", y si en cambio la tela no les satisface, la crítica es esta: "Heu fa molt millor don Paco". No les extraña, pues, que el regreso de Bernareggi haya movilizado a todo el pueblo y no le quepa duda que de haberse sabido con tiempo su llegada, hubieran sido muchos los que nos hubieran acompañado. Pero el día que don Paco se vaya a Santanyí..."¹⁹. →

19.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 195-196.

Però Palma no és el destí, sinó el seu i nostre Santanyí: *"Junto a la antigua "Porta Murada" se aglomera el enorme gentío. Hay que usar la frase de cajón, pero esta vez con rigor histórico: todo el pueblo en masa. Cuando se detiene el coche, a duras penas logramos abrir las portezuelas. Todos quieren ser los primeros en abrazar al hijo adoptivo que vuelve. La banda local pone en el acto la alegría aldeana de sus sones. Bernareggi y su esposa, doña Catalina, son arrebatados de unos brazos a otros..."* "Allà s'ha reunit tot el poble, autoritats, ecònom, mestres, professionals, propietaris, pagesos, menestrals i "pescadores -los viejos amigos que hoy dejaron sus barcas quietas para abrazar a "don Paco"- allí está -¿cómo no? - el infatigable Bernardo Vidal i Tomàs, que no puede expresar la satisfacción que le embarga. Autoridades y pueblo se confunden en el agasajo: la imponente ovación, las aclamaciones se prolongan durante largo rato. El grito unánime se repite, sin fatiga. -¡Viva Don Paco!- Don Paco los recuerda a todos. "Mestre Llorenç", "l'amo en Pera", "Madó Juanaina...". Després la comitiva es dirigeix cap a l'església, on l'orgue toca uns compassos de l'himne d'Argentina i el cor parroquial interpreta la *Salve Solemne Monserralina*. Acabada la celebració el recorregut continua cap a l'Ajuntament, on s'alternen els discursos. Finalment, les celebracions acabaren amb un concert de piano d'en Cosme Adrover a ca el senyor Marcos Juan Vidal que una vegada acabat "a la vieja usanza hidalga, en esta lengua mallorquina que nos es tan querida, en esta lengua que acunó nuestra infancia en los labios de la madre, en este mallorquín que nos sirve para la expresión de los grandes júbilos y de los extremos sinsabores, en este mallorquín de los altos empeños



▲ Fotografia de Cosme Covas i la neboda de F. Bernareggi, a Can Frau (Col·lecció: Catalina Bonet).

líricos de Costa y de Alcover, levantó su copa y dijo: "¡A la honra y gloria de Bernareggi! Celebramos el venturoso retorno del gran patricio que tan alto esculpió, junto a su nombre el de estos rincones, antes ignorados de Santanyí... ¡Viva don Paco!..."

...Y pensamos... en el pintor admirado, que hoy, en su dilecta Cala Figuera, lanzará su grito augural: -Fíjate, fíjate. Hasta la sombra tiene luz. Es la sombra sin sombra..." (H. C.: Santanyí tributó a Bernareggi un recibimiento efusivo y cordial. En "La Almudaina", 12 de juliol del 1949).²⁰

20.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 201-206.

I comença a treballar, si bé ja no era aquell pintor jove de la primera venguda. Tenia més de setanta anys i una certa mancança de salut. D'aquesta època són les obres *Pontàs, Cala Llobards y Cabrera, Dissabte de Glòria, Marina de Santanyí, Verano, Atardecer en el pueblo, Remanso i Història*. És en aquesta època on dos joves amb vocació de pintor iniciaren el seu aprenentatge com a deixebles de Bernareggi, na Maria Suau i en Cosme Covas i tant que aprengueren amb el mestre i també han deixat una gran i extensa obra. He d'agrair a Cosme Covas que em donàs a conèixer, a valorar i estimar l'obra de Bernareggi. "Na Maria i en Cosme coincideixen amb idèntiques afirmacions: don Paco era molt sever, disciplinari, rectíssim, no deixava passar res i ens posà a retxa. Començarem per davant, proporcions, mesures, un pot de galetes, una palmatòria, un pot de

farmàcia, una porcellana amb dos enamorats i cireretes del Bon Pastor. Després retrats..."²¹

Continuà assistint en aquesta etapa a les tertúlies de la rebotiga de l'apotecaria de Bernat Vidal, en les quals també era assidu un jove Blai Bonet. Així, participà juntament amb Francesc de B. Moll, Guillem Colom, Sanchis Guarner, Pere Capellà, Pau Alcover, Miquel Arbona i Antoni Sabater a l'homenatge que se li tributà l'any 1952 en ocasió d'obtenir el premi *Óssa Menor* pel seu llibre *Cant Espiritual*²².

Poc a poc els seus problemes de salut es van agreujant i l'any 1953 els metges li recomanaren pintar en llocs plans. La senyora Catalina, la seva dona, també emmalalteix i es traslladen a Gènova. La salut es va anar deteriorant l'any 1955. El 1956 va acabar →



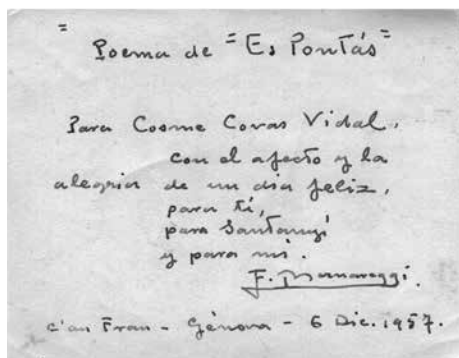
▲ Fotografia de F. Bernareggi i la seva esposa (Col·lecció: Catalina Bonet).

21.- Pons, M., "Bernareggi, Maria Suau, Cosme Covas ...", Catàleg "Homenatge de Maria Suau i Cosme Covas a Francisco Bernareggi", "La Caixa", Santanyí, 1979.

22.- Pardo, José M^º. *Op. Cit.*, p. 79-80.



▲ Fotografia del quadre Poema del Pontàs dedicada a Cosme Covas (Col·lecció: Catalina Bonet).



el quadre *Poema del Pontàs*. Continuà vivint els darrers anys a Gènova, a can Frau, en una situació de necessitat. Per poder sobreviure, alguns amics incondicionals s'encarregaven de la venda d'alguna obra o li compraven dibuixos per ajudar-lo. L'any 1958 va acabar l'obra començada l'any 1935, abans de la seva partida cap a l'Argentina, *Sortida de sol pintada des del turó del caló de les Agulles*. Aquest any l'estat de salut de Bernareggi i la seva esposa empitjoren, i també les necessitats d'aquella casa²³.

En una carta de 27 de maig del 1958 escriu: "Apenado le escribo. Catalina continúa postrada en un sillón. Como si ello fuera poco, las impresiones inseguras de cuanto ocurre en nuestros pagos; más la situación de Francia en su dramático desarrollo, colmada de amenazas y descomposición. Las flores de Mayo para Europa Occidental, están cargadas de espinas..." I a una altra de dia 1 de gener del 1959: "...Por estos días los diarios traen con titulares explosivos "noticias" de "la revolución financiera" que sacude todos los pueblos de la orbe. Ensombrecidos Catalina y yo,

por la tristeza de nuestra larga enfermedad (los médicos por mis desarreglos cardíacos no me dejan levantar y continuo guardando cama), más nuestra invalidez en todos los desórdenes de la vida, hace que en nuestra trágica situación "vislumbremos" un resquicio de esperanza..."²⁴.

1959: + mort

El seu estat de salut novament va empitjorar, després de patir un coma diabètic i el doctor Servera va recomanar ingressar-lo a l'Hospital Provincial, on gràcies a les seves amistats va poder romandre a una de les poques habitacions individuals, anomenades de *pacients distingits*. La seva mort es produí la mitjanit del dia 8 d'abril del 1959²⁵. En una carta, des de Santanyí en data 10 d'abril, Bernat Vidal i Tomàs escriu: "...Dos líneas, trágicas líneas, para darle la noticia de la muerte de nuestro queridísimo amigo y maestro, Don Paco Bernareggi. No pudo reponerse de un ataque de un coma diabético sufrido hace un mes. El gran artista y corazón inmensurable murió a la hora cero

23.- Pardo, José M^a. *Op. Cit.*, p. 80-84.

24.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 300-301.

25.- Pardo, José M^a. *Op. Cit.*, p. 85.

del miércles 8. Le envió recortes de los primeros artículos y noticias que lloran al gran Bernareggi. Consolémonos mutuamente con su recuerdo y con la esperanza de la resurrección...”²⁶.

Els diaris del 8 d'abril se'n feren ressò²⁷:

Baleares: “El pintor Bernareggi ha muerto... A la cero hora de hoy ha muerto Bernareggi en el Hospital Provincial, en un departamento de distinguidos, rodeado del cariño y la solicitud de su esposa y de su sobrina, que le han asistido hasta el último momento de su vida. Asimismo se hallaban presentes varios amigos y discípulos del Maestro... Mallorca ha sido la tierra que le ha visto morir, la tierra amada por el artista...”

La Última Hora: “...El embrujo de las calas de Santanyí y del Pontàs, tema inagotable éste para el gran artista que acabamos de perder, apasionaron a Bernareggi...”

Diario de Mallorca: “En las primeras horas de esta madrugada, después de soportar con cristiana resignación las alternativas de una prolongada y cruel dolencia, y confortado con los Santos Sacramentos y la Bendición Apostólica ha fallecido el que fue nuestro entrañable amigo, el ilustre artista don Francisco Bernareggi González Calderón... Ahora ha muerto pobre, porque enamorado del arte, no pensaba sino en el arte...”

El dia 9 d'abril, “Previo rezo del Santo Rosario en la cámara mortuoria, se organizó el fúnebre cortejo... El féretro... estaba cubierto con la bandera argentina, fue sacado por el

conocido escritor, tan hondamente ligado al efecto del extinto, don Bernardo Vidal i Tomàs y por los artistas pintores don Cosme Covas –discípulo predilecto del finado–, don Juan Miralles y don Ramón Nadal... La mayor parte de los concurrentes, en larga caravana automovilística acompañaron los restos hasta el cementerio de Génova...”²⁸. “El fúnebre cortejo estaba presidido por el Muy Honorable señor cónsul de la República Argentina don José Raúl Odena, el Alcalde accidental de la ciudad, D. Joaquín Moreto; el Presidente de la Real Academia de Bellas Artes de San Sebastián, D. Honorato Sureda; el Presidente del Círculo de Bellas Artes D. Antonio Parietti y el Diputado Provincial D. Pedro Servera. Otra presidencia estaba integrada por el Sr. Alcalde de Santanyí, y el juez y el párroco de dicha Villa, señores Lladó y Vidal. En el acompañamiento figuraba el escritor D. Camilo José Cela, con un nutrido grupo de pintores, periodistas y gentes de letras, así como muchísimos amigos del pintor, entre los que figuraba una numerosa representación de Santanyí, venida exprofeso para el acto...”²⁹.

Aquell gran home del pinzell i de la paraula, poeta de la paleta i de la lletra, ens havia deixat, però ens quedava la seva obra, no només els quadres, sinó també l'exemple. “Como pintor quiero decirle: si en lo más negro que hay en la tierra, el carbón, está la brasa y la llamada, ¿cómo los hombres no viven alumbrados al calor de la paz, la convivencia, la tolerancia y el amor?”³⁰.

Blai Bonet li va dedicar el *Réquiem al Hombre* a la primera pàgina del *Santanyí*: “... Bernareggi era –será, de una vez y para →

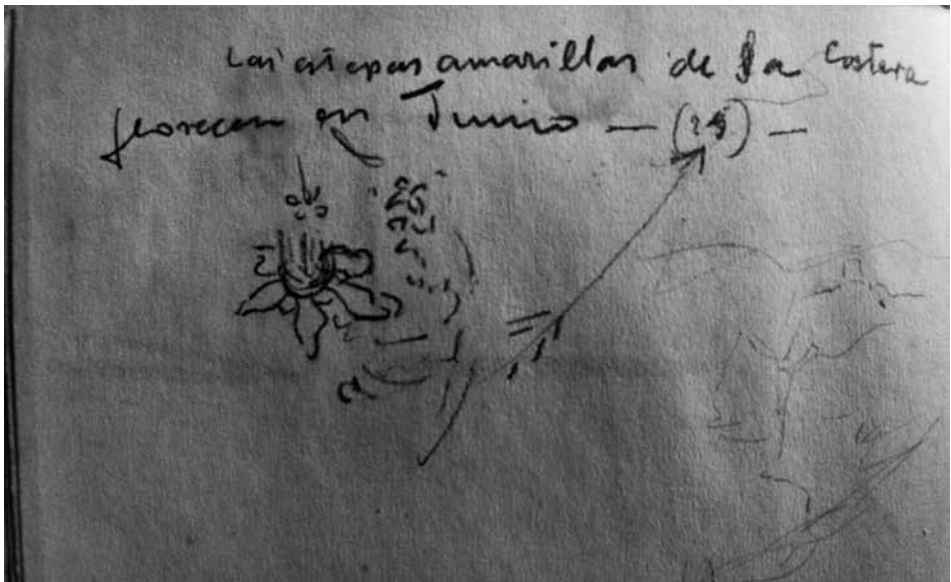
26.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 301.

27.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 216-217.

28.- “La Almudaina”: *Necrológicas*. Palma, 10 d'abril del 1959. Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 218.

29.- “Diario de Mallorca”: *El entierro de Bernareggi*. Palma, 10 d'abril del 1959. Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 219.

30.- Paraules de Bernareggi a la tardor del 1957. Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 58.



▲ Fotografía del Bloc IV de F. Bernareggi Col·lecció: JFB.

siempre- el mar aromático, claro, redondo, de una cala, donde los niños y los pinos se reflejan en la firme serenidad de su amarga transparencia... Dije «firme» y he señalado la característica constante de este hombre que, «tretze són tretze», vivió y murió en sus trece artísticos e ideológicos. Esos trece, que le obligaron a dejar sus empleos y a salir de su casa, no le sacaron de sus casillas, por la sencilla razón de que nunca confundió auténtico con autobiográfico, teniendo en cuenta que autobiográfico es quien hace lo que quiere, y auténtico es el que hace lo que debe, aunque no le dé la gana ..."³¹. También Miquel Pons, al mateix número del quinzenal escribía: "Hacía sol aquella tarde de enero. Un sol alegre, tibio. Con Mossèn Juan Ferrer por el camino que conduce al cementerio y al mar, dos palabras con un mismo símbolo, llegamos a Sa

Torre Nova en donde Bernareggi pasaba el invierno pintando. En «Sa Talaiola», una sembrera de cardos blancos y lilas formaban el primer plano de un paisaje con montañas y campanarios al fondo. Llegamos a «Sa Torre Nova». D^a Catalina trajinaba, don Paco escribía y Cosme dibujaba unos «siurells»... Pero el pintor murió, como el pobre de Asís, suspirando por sus hermanas aguas, sus hermanos pinos, sus hermanos... del corazón."³².

Poc temps després, dia 12 de febrer del 1960 moria la seva dona, senyora Catalina. "El único dinero que encontraron en su casa fueron dos pesetas en calderilla. No tuvieron hijos que repitieran su nombre, pero dejaron un elenco de obras que lo repetirán seguramente con más fidelidad que la que hubieran tenido los hijos de sangre. Vivieron siempre

31.- Quinzenal Santanyí, 25.04.1959, "Réquiem al Hombre", Blai Bonet.

32.- Quinzenal Santanyí, 25.04.1959, "Bernareggi vivo en la memoria", Miquel Pons.

aferrados al "panneau" de la independència personal y artística. Hasta el final: "Crear belleza es lo primero"³³. Aquesta era un dels seus ideals, la bellesa i també, l'estètica.

Les despulles de Bernareggi i les de la seva esposa varen ser traslladades el 30 de novembre del 2003, festivitat del nostre Sant Andreu, al cementiri de Santanyí, on reposen en un mausoleu dissenyat per Miquel Ferrer.

Bernareggi, genial artista, de qui es deia, en ocasió de l'exposició l'any 1929 a "La Veda": "Estamos admirando las obras de un pintor que sabe sacar de las esplendideces de esta isla creaciones que sublima con su propia originalidad. Son maravillosa explosión de luz y de color. Necesitarían como fondo, no ya las filigranas de tejidos mallorquines con que le hace honor al saloncito de la "Veda", sino los más cálidos tapices de Oriente, matices de sangre y oro, la riqueza de colores que en sus creaciones soñó Egipto, las nerviosas y lujuriantes que imagina la escultura y el arte decorativo, sin temor de que lo bello quede pálido ante lo bello, que realza, ni la creación atrevida junto a la exaltación vibrante"³⁴. O també al catàleg de l'exposició de pintura de Mallorca, al Pavelló Nacional de Bellas Artes de Buenos Aires l'any 1928 (publicat a expenses de l'Editorial LUX de Barcelona), Abel G. Warshawsky escrivia: "Su labor es completamente personal y técnica... Los más de sus cuadros están pintados a la luz brillante del sol. Se siente el ardor y la vibración. Los cielos y la tierra palpitan. El espíritu de Mallorca alienta en sus cuadros. Las sombras son tan transparentes como el ópalo y de una

gradación de color que va desde el violeta frío hasta el oro viejo. Donde la mayoría de pintores ven y pintan media docena de matices, digamos de verde, Bernareggi ve una docena. Además, en la busca del color y de la luz, no descuida nunca el dibujo –el modelado, la estructura– del cuadro". Aquesta immensa persona, home de pau i de virtuts, tal vegada oblidat, per ventura desconegut pels joves, ens va llegar una obra molt rellevant i que en la seva majoria es troba amagada damunt parets casolanes, quan ell es "preocupà obsessivament perquè perduràs"³⁵.

Efectivament, els seus quadres romanen en alguns museus i en col·leccions particulars. Després de la seva mort, se n'ha fet alguna mostra, com la de la Galeria Bearn de Ciutat, l'any 1978; l'Homenatge de Maria Suau i Cosme Covas a Francisco Bernareggi a Santanyí, a "la Caixa" per les festes de Pasqua del 1979 ; la mostra "Francisco Bernareggi 1878 – 1959", al Centre de Cultura "Sa Nostra", del desembre de 1998 al gener de 1999; l'exposició "F. Bernareggi. L'home i l'artista", a Santanyí l'any 1999; o la que també tengué lloc a Santanyí l'any 2004. L'any 2013 l'Ajuntament creà el Premi Vila de Santanyí Francisco Bernareggi d'Arts Visuals.

En un article d'opinió del Diari de Balears del 26 de novembre del 2003, titulat *Francisco Bernareggi i Santanyí*³⁶, que no he trobat qui el signa, hom pot llegir: "... Francisco Bernareggi morí... el 8 d'abril del 1959, més de mig oblidat, amb la bossa buida i no sé si també carregat de deutes. Els que de debò l'estimaren (Bernat Vidal i Tomàs, Miquel Pons, Cosme Covas...) no gosaren organitzar→

33.- Pró, Diego F. *Op. Cit.*, p. 60.

34.- Revista decenal il·lustrada *Baleares*, 20.04.1920, "Acontecimiento artístico. La exposición Bernareggi", J. Montilla.

35.- Pardo, José M^a. *Op. Cit.*, p. 85.

36.- *dBalears*, 26.11.2003, "Francisco Bernareggi i Santanyí".

cap acte d'homenatge que pogués ajudar-lo, en vida, pensant segurament que a Santanyí predominaria una actitud de rebuig... I ell, don Francisco, a les darrerries, quan el vaig tractar amb els pares (1957-1959), comentant un homenatge pòstum que es feia a Llorenç Cerdà, només deia, tímidament: «¿No le parece a usted que el honor le llega un poco tarde?». Redescobria la frase de Cesare Pavese, tan citada per Guillem Frontera: «Les coses ens arriben quan ja no les desitjam». «El Xoco» observa els fets, clàssic i estoic. Dos olis de can Macari de Gènova, un es titula Amoríos, l'engresquen pels camins de les afinitats electives. –Ja passa, diu. De vegades ni això. Tot esdevé oblit i fum d'estampa... –Jo el record a can Frau de Gènova, amb la dona i el fidel deixeble en Cosme Covas. Un legítim orgull feia que en recordar l'etapa de 1919 a 1936, quan parlava de la costa santanyinera, exclamàs: «Yo dí a conocer todo aquello». Hi ha dotzenes d'anècdotes de com tenia gelosos aquells paratges, enfront d'en Llorenç Cerdà, d'en Joan Fuster Bonnin, de tants i tants d'altres. O la humanitat que li demostrà, silent, en Josep Coll Bardole... Quan tornà després de la guerra, el 1949, tot li fou advers...”

Dins un quadern dels seus, el Bloc IV, de l'any 1913, que encara conserva el llapiset, entre dibuixos i escrits, llegesc una frase: “Las estepas amarillas de Sa Costera florecen en Junio”. Aquell 1959 no els va veure florir. Tal vegada ni floriren pel dol. Ell s'apagà segurament somniant en colors, poemes pictòrics; els arbres estimats; els mariners; els seus fidels amics; la mar; aquell dibuix de la plaça, en ocasió de les festes de sant Jaume de l'any 1927; aquella Placidez, la perfecció de la calma, les barques, perfectes, vives, amb el moviment pausat i silenciós de quan estan ancorades; aquell Poema del Pontàs, on cada

element és efectivament un vers: el Pontàs, els pins, la mar, la costa santanyinera, la pau; somniant la vida ...

Ens quedarem sense els arbres, sense el sen Tià Nin, sense el Patró Gambeta que li escrivia des de Tànger, sense Don Paco, sense tantes coses. Resta l'obra, però, i la memòria?

Amb aquest escrit senzill he volgut simplement, com admirador seu i des del seu estimat poble d'adopció, retre un sentit homenatge a un bon home i a un mestre, entre altres moltes coses, de la bonhomia, de l'estètica i la bellesa, en el múltiple aniversari aquest any 2019, i intentar reivindicar la memòria i coneixença de qui ens va obrir els ulls a la bellesa natural de què gaudim, principalment pels qui no el coneixen o no el recorden, simplement...

A on són els colors
que prengueres de la Cala?;
la tela resta blanca.

Dibuixares albes,
i a les mateixes hores,
un Pontàs entotsolat.

És la mateixa mar amb bonança,
és el mateix color del cobalt,
però no hi ha ombres,
manquen molts de pins i mates.

I la solitud
no existeix...

Santanyí, el mes de juny del 2019, quan les estepes grogues enguany floreixen per ell...

PROGRAMACIÓ DE FESTES

Dissabte dia 13 de juliol

A les 9.00 h | Copa Vila de Santanyí
HÈLIX FAN 32. Organització: Societat de caçadors. Al camp d'en Torrella.

Dimecres dia 17 de juliol

A les 20.00 h Inauguració de l'exposició de pintura **Luz mediterránea** de **Miguel Reche**. A la sala Maria Suau de la Casa de Cultura Ses Cases Noves.

A les 20.30 h Inauguració de l'exposició de fotografia **Siurell** de **Joan Vidal Vidal**. A la sala Bússer de l'Ajuntament de Santanyí.

A les 21.25 h Ballada dels gegants **Bernat Cinclaus i Maria Ramis** a la plaça Constitució. Acompanyats pels xeremiers de Santanyí.

A les 21.30 h Pregó de les festes de Sant Jaume 2019 a càrrec de **Cristòfol-Miquel Sbert**. A continuació, **Victòria Lerma en concert**. A la plaça Constitució.



Dijous 18

A les 10.00 h Gimcana per a nins i nines nascuts entre 2007 i 2012. Fes un grup de 4 persones i vine a participar-hi. Inscripcions fins dia 17 a les 11.00h al Centre Jove. És una gimcana on hi ha tot tipus de proves. Material que hem de dur: gorra de bany, ulleres, banyador i xanquetes.

Lloc: piscina municipal de Santanyí.
Organització: Regidoria de Joventut, 971 64 21 36.

Col·laboració: piscines de Santanyí i Cala d'Or.

A les 20.30 h Entrega de premis als millors estudiants amb millor nota de primària, ESO i Batxillerat. A la sala de plens de l'Ajuntament de Santanyí.

A les 21.00 h Tradicional sopar a la fresca de pa amb oli a la plaça Major.

Organització: l'associació espanyola contra el càncer de Santanyí (AECC). Tots els beneficis d'aquest sopar aniran destinats a la lluita contra el càncer.

Col·laboració: Ajuntament de Santanyí. Per poder sopar haureu d'adquirir un tiquet. (Vegeu-ne cartells a part).

Divendres 19

A les 19.30 h la ja tradicional **Festa Holi** (festa tradicional de colors original de la Índia) Vine vestit amb colors clars, ulleres de sol i preparat per viure una autèntica explosió de colors. Diverteix-te tirant la pols de colors amb els teus amics.
Al camp municipal d'esports. →

Dissabte 20

A les 10.00 h Excursió a s'Amarador amb carros, cavalls, egües, ases, mules, someres, tractors mobilettes, bicicletes...

Cadascú ha de dur "pa a taleca".

Partida de la plaça Ramón Llull.

A les 14.00 h Després d'un bon bany dinarem tots junts. Inscripcions fins divendres dia 19 de juliol de 9 a 14 h a l'Ajuntament de Santanyí (Marga Obrador).

A les 10.30 h Taller per a nines i nins. Es decoraran les cintes per a les corregudes.
Durada: 2h. Al Centre Jove.

A les 20.00 h Presentació del llibre guanyadors dels Premis Literaris Vila de Santanyí 2019: "Arèola" de Damià Rotger Miró, guardonat amb el XXXIV Premi de Bernat Vidal i Tomàs de Poesia; i "Les restes del naufragi" de Miquel Segura Aguiló, guardonat amb el II Premi Antoni Vidal Ferrando de Narrativa. Comptarem amb la presència de la regidora de cultura, Ricarda Vicens Schluhe; de l'editor, Pau Vadell; i de la batlessa de Santanyí, Maria C. Pons Monserrat. *Al pati de la Casa de Cultura de Ses Cases Noves.*

A les 22.00 h Verbena Camp (música i gelat) Orquestra Oasis, ves-hi tu i DJ Pipi. Queden especialment convidats tots els balladors i balladores. *A la plaça Major.*

Diumenge 21

A les 9.30 h Volta amb bicicleta per a tothom. La partida serà de la plaça Major i l'arribada a la residència.

Organització: Renault Santanyí i Cosme Mestre.

A les 17.30 h Horabaixa de jocs inflables i sabonera per a nins i nines.

Al camp municipal d'esports.

A les 19.00 h Cursa popular, vegeu els programes a part. Inscripcions a la web: www.elitechip.net

A les 22 h Concert "Gal·làctic" (Bandes sonores de l'espai, Star wars, E.T.)
A càrrec de la **Banda Municipal de Música de Santanyí**. Dirigit per Pedro Vallbona.
A la plaça Major.

Dilluns 22

A les 18 h Concurs de dibuix a s'Abeurador per a nins i nines fins a 14 anys.

Organització: Associació de Mestresses de casa Nuredduna de Santanyí.

A les 21.30 h Ballada d'ordi broix. Punt i seguit. *A la plaça Major*

Dimarts 23

A les 10.00 h Gimcana per a joves nascuts entre 2006 i 2003. Fes un grup de quatre persones i vine a participar-hi.

Inscripcions fins dia 22 a les 11.00 h al Centre Jove. És una gimcana en tot tipus de proves. Material que hem de dur: gorra de bany, ulleres, banyador i xancletes.

Lloc: piscina municipal de Santanyí.

Organització: Regidoria de Joventut, 971 64 21 36.

Col·laboració Piscines de Santanyí i de Cala d'Or.

De les 18 hores fins a les 21,30 h Donants de sang a sa Residència de Santanyí.

A les 19.00h Exhibició de ball esportiu, a càrrec del **club de ball esportiu de Felanitx**. A la *plaça Major*.

A les 20.30h **Olimpiada pagesa**. Gaudeix d'un vespre molt divertit en companyonia dels teus amics. Grups de quatre persones.

Data límit per inscripcions: 18 de juliol.

Edat mínima: 15 anys.

Més informació i inscripcions: Martí Bonet
676 920 346.

Dimecres 24

A les 17.30 h Sortida de dimonis i caparrots acompanyats pels xeremiers del terme faran la cercavila pel poble.



A les 18.00 h **Corregudes de cintes i carreres de joies**. A la *plaça Major*.

A les 21.30 h "Replec". Cercavila pel poble a càrrec dels Amics dels Cavalls de Santanyí. Acompanyats pels **xeremiers de Santanyí**.

A les 22.00 h "Jaleo" jocs d'anelles i corregudes d'abraçats pels Amics dels Cavalls de Santanyí acompanyats per la Banda Municipal de Música de Santanyí i els xeremiers de Santanyí.

Lloc: *Aparcament devora el bar Sa Picada, al costat de la via de cintura.*

A les 00 h Gran Verbena al camp municipal d'esports amb **The Wateques i DJ's Kaaubos** fins que surti el sol.



Dijous 25

A les 10.30 h. Albada amb la **Banda Municipal de Música de Santanyí**.



A les 11.00 h. **Ofici solemne en honor de sant Jaume**. Presidirà i predicarà **Antoni Garau Garau**, rector de les parròquies de Sant Bartomeu de ses Salines i de sant Jordi de la Colònia de Sant Jordi. Cantarà la **Coral de Sant Andreu** i l'**Agrupació Sa Mitja Lluna** interpretarà el ball de l'Oferta.

A les 12.00 h. Interpretació de la **Balanguera** per la **Banda Municipal de Música de Santanyí**.

A les 12.15 h Ballada dels gegants Bernat Cinclaus i Maria Ràmis, acompanyats pels xeremiers de Santanyí.

A les 19 h Festa de les persones majors de Santanyí amenitzada pel Duo Melodies.

Durant la festa es farà un petit homenatge a totes aquelles parelles de Santanyí que duguin casades durant 50 anys o més. A la residència de la tercera edat. *(Es prega a totes aquelles parelles, empadronades a Santanyí més de quaranta anys de casades, ho comuniquin a l'Ajuntament de Santanyí).* Demanau per Marga Obrador.



A les 19 h Partit de futbol

C.E. Santanyí

Lloc: *Al Camp de Futbol*

A les 22 h Gran nit de comèdia a la fresca "Desveri" a càrrec de Miquel Fullana, Pometes Teatre. *Al Camp municipal d'esports.*

A les 00 h Gran castell de focs artificials a càrrec de Pirotecnia Jordà. *Al lloc de sempre.*



Divendres 26

A les 18.30h Vine a conèixer Santanyí, a càrrec de **Cosme Aguiló.**

Lloc de trobada: *Davant l'Ajuntament.*

A les 22 h Gaudeix d'un vespre de ball de saló amb el "Trio Nàutic". Queden especialment convidats tots els balladors i balladores. *Al camp municipal d'esports.*

A partir de les 00 h Gran Verbena "Romeromania Bestial" Estrenarem a Santanyí un nou espectacle amb moltíssimes sorpreses. No hi faltis!

Lloc: *Al Camp de Futbol*



Dissabte 27

A les 18.30 h Taller per a nines i nins. Geometria artística. Durada: 2 hores. Al Centre Jove.

A partir de les 19.30 h Exposició i demostració de material de l'Agrupació de Voluntaris de Protecció Civil de Santanyí. *A la plaça Major. Vine a conèixer-nos. Fes-te voluntari.*

A les 20.00 hores

Vetlada amb Biel Majoral.

A uns dies de l'inici de la quinta campanya d'excavacions de les talaies de Can Jordi, vos convidam a visitar el jaciment.

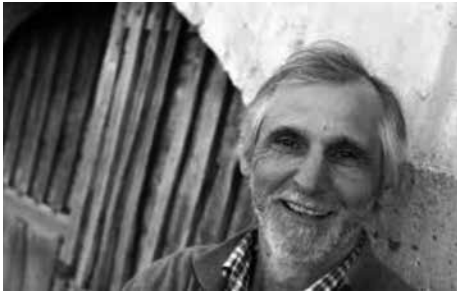
A les 18:30 hores començarà la visita

guiada. Després, vetlada musical amb Biel Majoral (veu), Delfí Mulet (guitarra), Biel Oliver "Torres" (clarinet), Catalina Obrador (oboè) i Biel Brunet (piano).

En acabar l'actuació, hi haurà un tast de vi de *Son Alegre* i una picada de menjar del país.

Lloc: *Talaies de Can Jordi, jaciment arqueològic.*

Ho organitza: LAUSA Associació Cultural.



Diumenge 28

A partir de les 19 h Primer Tardeo de Sant Jaume. Amb el grup **WILDLAND** i **DJ'S KAAUBOS**. Hi haurà servei de menjar.

Al Camp Municipal d'Esports.



Dilluns 29

A les 22 h La Glissando Big Band,

guanyadora del Premi Enderrock de la Música Balear al millor disc de jazz del 2018, oferirà un concert amb un repertori de jazz i swing. Ens mostraran les enormes possibilitats sonores i musicals que pot oferir aquest tipus de formació.

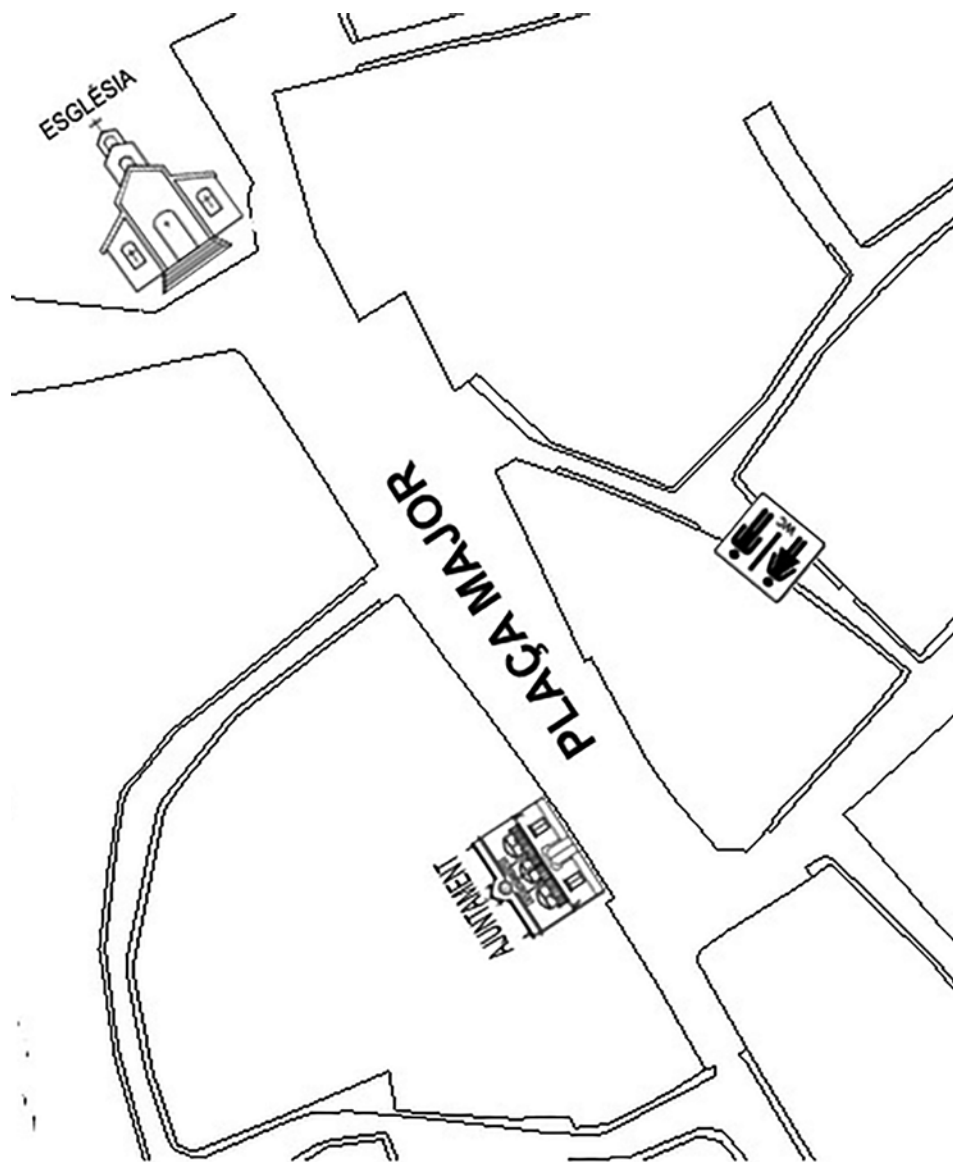
Direcció: Toni Vaquer. *A la plaça Major*

Camisetes Sant Jaume

Feim festa, feim poble

- Pots comprar la teva camiseta, al centre d'informació jove els dies 15,16 i 17 de Juliol de 10 a 13 h.
- El preu de la camiseta és de 3 €
- No et quedis sense la teva!
- No esperis al darrer moment, que després no trobes talles.

Plànol



REFLEXIONS A L'ENTORN D'ALGUNS EXEMPLES DE DISCURS REPETIT

Del meu pas per les aules universitàries, guard records inesborrables i ensenyances que mai no podré agrair així com caldria. Entre els sediments magistrals que s'han assolat dins la reconca del meu enteniment, destaquen, entre d'altres, les lliçons rebudes del professor Grimalt que posaren al meu abast qüestions de lingüística general que són bàsiques per entendre, encara que sigui de manera tímida, el complex funcionament de les llengües. Els idiomes evolucionen i canvien perquè cada vegada que parlam construïm frases que mai durant la història de la humanitat s'havien dit d'aquella manera. Expressat amb altres paraules: si sempre diguéssim les mateixes coses i de forma idèntica les llengües es mantindrien sense alterar. Però, quan bastim una frase, com quan es construeix un edifici, de vegades hi encastam maons prefabricats que són pràcticament iguals. És allò que anomenam discurs repetit, un concepte molt ampli en el qual tenen cabuda les parèmies o refranys, també dits adagis, o proverbis, i nombroses unitats fraseològiques, entre les que destaquen tot un grup de locucions de tota mena i faisó. Amb l'estudi d'aquest material, l'amiga Bàrbara Sagrera, de Felanitx, ha teixit una tesi doctoral esplèndida que desitjam veure prest publicada.

És freqüent trobar similituds en diversos idiomes per expressar les mateixes idees, encara que hi pot haver matisos diferencials quan les comparem i de vegades per dir el mateix s'estructuren cadenes de mots

que res tenen a veure l'una amb l'altra. Els castellans, per concretar que arreu passen les mateixes coses diuen que «pertot es couen faves», en canvi els alemanys asseguren que «pertot es cou amb aigua», mentre que l'equivalència mallorquina és «pertot toquen campanes». Nosaltres deim que «qui s'aixeca dematí pixa allà on vol» i els alemanys afirmen que «l'ocell més matiner agafa el cuc i la segona rata el formatge», perquè se suposa que la primera ha quedat enganxada en el parany.

Endinsar-se dins el món de les unitats fraseològiques de discurs repetit és capficar-se dins un pou sense fons, on encara hi ha molt de sementer per segar i moltes garbes a fer, perquè no tot està recollit, ni d'un bon tros. No tenc temps ara per fer un gran treball sobre el tema, ni aquest n'és el lloc més adequat. És la meua intenció oferir una mostra de l'interès que tenen aquests materials, idonis no sols per a l'estudi de la llengua, sinó també per veure com el nostre poble entén i ordena el món que l'envolta. Entre una serralada de possibilitats, he triat alguns exemples que estic ben segur que seran música exòtica per als caus auriculars que encara no coneixen els brulls pilosos de la senectud, perquè, ai las!, la llengua ens fuig a bots de llebre encaçada i les expressions tradicionals s'acantonen en els bastions dels cervells entrats en anys.

La llengua ens fuig en part perquè el sistema de vida tradicional ja fa temps que ha

buidat de les nostres latituds. A les llars santanyineres ja no hi ha solls, ni pallisses, ni es pelen ametles, no se salen ossos dins les alfàbies, ni a les façanes ja no pengen els enfilalls de pebres, ni sentim tocar el corn per demanar si anam de peix. Tampoc no passa l'esmolador ni l'*escorxa-ribell*, que així ho dèiem a la vila. Venim d'una societat essencialment agrària, que ha deixat el seu pòsit en el llenguatge. Per entendre què vol dir «està més mastegat que un tap de pica» hem d'haver viscut el procés de la bugada, amb la cendra i el lleixiu i els bastons d'ullastre dins el cossi i sabrem, així, que les piques tenien un tap fet de roba que quan romanien sense aigua eren tot un autèntic mastec. A un que ha nascut a una casa adinerada li podem dir que «ha nascut amb un pa davall el braç», o que «amb bons draps el varen bolcar». Si sabem que els infants petits duïen bolquers de roba de drap, entendrem molt millor la frase i la cosa ens ajudarà a recuperar plenament el mot *bolquer*, que ja usen amb tota naturalitat els meus tendres nets, bandejant l'intrús *paquete* que, dins el nostre context cultural, fa molta més pudor que el bolquer autòcton. Vinculada al mateix món infantil es troba la dita «treure la llet de l'enconar», amb el significat de 'vomitar molt'. La llet de l'enconar és la primera que es dona a un infant. És molt eloqüent la glosa: «Aquesta santanyinera / que ara ha sortit a ballar / la degueren enconar / amb llet de cussa llebrera».

Quan una persona veu els defectes dels altres i no veu els propis, establim un paral·lelisme i deim que «a Sineu, veuen el gep dels altres i no es veuen el seu», o que «l'ase va dir al porc orellut i ell en tenia set canes». Cal saber en aquest cas que la cana era una mesura equivalent a uns

vuit pams que es feia servir per tota la Corona d'Aragó, a més d'altres indrets. Hi ha edificis bastits amb la cana de Montpeller. A la botiga de roba de les meves ties de can Gaspar, encara amidaven les peces amb la mitja cana. De la cana, ve el verb *canar*, que nosaltres fèiem servir en els jocs infantils de les bolles. Ja se sap que «a qui va de porcs les orelles li grunyen», talment com un que va de contraban, que pertot veu carabiners. Si un legislador no compleix la llei que ell mateix ha dictat, li podem dir allò de «què han de fer els porcs, si les ovelles grufen?». Dins la mateixa tradició agrària, deim que «em fas cendre sense sedassos», o sigui, em fas fer l'impossible, com un que vol triar la farina sense tenir un sedàs. Tenen semblant sentit «em faries fer de la guerra pota», o «em fas rentar llana negra». La primera de les dues és fàcil d'entendre si sabem que *guerra* ha inflexionat la vocal a partir de *garra*, com *xerxa* a partir de *xarxa*. Així, doncs, de la part posterior del peu, la *garra*, me'n fas fer *pota*. La segona és molt present a les rondalles. La llana negra com més la renten més negra torna. Enviar a rentar llana negra és la manera de ser escàpols de la insistència dels dimonis boiets, que sempre demanen feina o menjar.

Són molt llunyans els temps anteriors a l'arribada dels mistos. Els qui fumaven encenien la pipa amb esca, sobre la qual feien caure una espira brostada del frec del foguer amb la pedra foguera. Però a les llars, tant rurals com urbanes, deixaven foc colgat dins el cendrer, una espècie d'enfonyall de la cuina (encara n'hi ha un a can Maimó, a la Costa). L'endemà, acostant un lluquet al caliu es feia brostar de bell nou la flama. Un lluquet no era altra cosa que un tros de caramuixa amb un

dels caps ensofrat. D'aquí, prenen sentit les frases «anar més encès que un llucuet» 'anar molt enfadat', o «li poden encendre un llucuet a la cara», a un que és molt rabiós. I quan, parlant de qualsevol cosa, explicitam que «hi ha foc colgat» ens referim al fet que no tot el que se'n sap està a la vista.

El paper que va tenir l'església en el passat és molt patent en nombroses frases i locucions. Per expressar que de la mala sort d'una persona una altra en treu un profit es diu que «de la desgràcia de Judes, sant Macià en va tenir ventures». Cal saber, en aquest cas, que Judes, per haver traït Jesús, fou suplantat per sant Macià com a apòstol. Quan un esdeveniment «no dura de Nadal a sant Esteve», és perquè la festa d'aquest sant és l'endemà de Nadal. D'un succés molt ràpid, també podem dir que «ha estat com que passar per davant Campos» i no sé, en aquest cas, si el nom de lloc Campos fa referència a la vila veïna o a sa Colònia, que en boca dels nostres mariners és coneguda també com a Campos, ja que n'era el port. En dir que un habitacle «put com a carn de vas» cal que sapiguem que la paraula *vas* a Mallorca tenia el significat de 'tomba', 'fossa', 'lloc on enterraven els morts'. Crec recordar haver vist algun document publicat, relatiu al Roser, en què el testador mana ser enterrat «en el vas de los confreres». De la mateixa manera, cal que tinguem present que «tirar una cosa en el carnatge» 'eliminar-la definitivament' remet al costum que tenien a les grans possessions, sobretot a les que limitaven amb la mar, de llançar els animals morts sempre en el mateix indret. Els llocs sobrenaturals de la religió també fan acte de presència en la fraseologia i la imaginació popular sobrepassa amb escriu la de la predicació

en afirmar que «un dia en l'any el dimoni jeu amb sa mare», que equival a dir que «allò que no passa en un any passa en un dia» i em costa de creure que dalt de les troncs s'hagués parlat mai de la dona que va engendrar l'àngel de les tenebres. Els frens i tabús manejats pels clergues no impediren que l'erotisme tragués l'ull en el llenguatge prefabricat. N'és un exemple eloqüent l'adagi «qui no té puta ni bagassa tot sol s'apedaça» que òbviament significa que qui no té companyonia per satisfer els seus apetits sexuals s'arregla sol i així com pot. Són interessants dues coses en aquest dictat: primer la paraula *bagassa*, sinònima de 'prostituta', quasi totalment desapareguda de la llengua col·loquial (com el seu derivat *bagasser* 'home que freqüenta les cases de prostitució'), que és la base del topònim costaner de *sa Bagasseta*, prop de cala Santanyí, lloc molt acostat al *forat de na Maciana*, un altre topònim força sospitos de càrrega eròtica; en segon lloc el significat que té aquí *apedaçar* 'posar remei als dèficits sexuals'. Cal afegir, a més, que *bagassa*, mot que té representants en la majoria de les llengües romàniques, en temps moderns havia passat a significar 'dona descurada, bruta, lenta'. Parlant d'erotisme, puc afegir-hi que no hi és absent l'incest, amb penetració inclosa, ja que «com més cosins més endins» i ja haureu observat com és d'important la rima per retenir les locucions en la memòria. Continuant amb temes semblants, observem els eufemismes «hi ha paper blanc», o «hi ha roba estesa», que es diuen per advertir que els temes dels quals es parla s'han d'evitar perquè hi ha persones presents d'edat molt tendra, de ment immaculada, blanca com la roba o el paper. Si volem fer avinent que una nina acaba de tenir per primera vegada la menstruació direm que «ha romput

el cossioli» i si queda embarassada durant el festeig és «fer Pasqua abans del Ram», trastocant l'ordre del calendari religiós.

Hi ha frases fetes que contenen una segona part explicativa que crea un contrast fort amb l'afirmació inicial: «deixau fer el qui sap i matava el porc pel cul», o «ja té, va dir en Trompa, i dava l'ase a la vaca».

Del món lúdic comentaré l'expressió «fer àlics», avui molt en desús, però d'una gran força en el temps de la meua infància i adolescència. Té un significat aproximat al de 'obtenir un benefici sense fer esforços', una cosa així com 'treure la grossa'. Té el seu origen en un joc de cartes, quan es jugava a parelles i qualcú tenia tres cartes iguals, tres uns, posem per cas, deia que tenia *àlics* d'uns.

La meteorologia es fa present en frases tals com «no plourà d'aquest tro», que vol dir que no succeirà allò que s'espera, perquè és una cosa impossible. Si un només pensa en les solucions quan es veu estret es diu que «només pensa en santa Bàrbara quan fa trons i llamps» i d'una persona que ha suportat una renyada forta sense protestar es diu que «ha aguantat la ruixada» i si cerca solucions abans que li arribin els problemes «s'abriga abans de ploure». Si toca la grossa a una persona que destaca per la seva riquesa sentenciam que «sempre plou damunt banyat».

Quan una persona mostra menyspreu envers la virtut d'una altra, ornamentació que ella no té, se sol dir que «el llop, quan no hi va arribar, va dir que eren verdes». Sembla una sentència extreta d'alguna faula antiga i costa de no pensar en les faules de La Fontaine o en les d'Isop. Parlant d'un personatge ostentós, que se sobrevalora a ell

mateix, s'assegura que «no li poden tapar el cul amb set flassades». Si és irascible li poden fer a saber que «qui té la coa de palla aviat se l'encén».

Vegem ara algunes referències històriques. «Anar de la xeca a la Meca», una dita que ja surt a mitjan segle XV a l'Espill de Jaume Roig, vol dir 'anar d'ací a allà', sense rumb fix. Cal saber que *xeca* és una fricatització de la paraula *seca*. La *seca* era antigament la casa on es batia la moneda. Quan algú deixa una porta oberta durant el temps de fred i li feim a saber que «pareix que no ha estat mai a Monti-sion» rememoram amb tota probabilitat una antiga aula on s'ensenyava gramàtica (com a Randa i a Santa Magdalena, d'Inca), en un puig caracteritzat per la seva fredor hivernal, en el qual vull suposar que es devien recriminar els estudiants que s'oblidaven de tancar. «Partir més fam que els soldats de Tarragona» deu fer al·lusió al setge crudelíssim que va patir aquesta ciutat de la costa catalana durant la Guerra del Francès, entre el 4 de maig i el 28 de juny de 1811. Fer-se un esqueix a la roba és «fer-se un set», perquè temps enrere la representació del nombre set, tant en paper, com en pedra, com damunt qualsevol suport, no era altra cosa sinó un angle recte, sense la retxa horitzontal que ara feim sobre el traç vertical, tal com queda l'esqueix d'una roba de fil. Quan, d'un que roman esgarriat per algun fet deim que «ha quedat espantat com el blat de l'any tretze» rememoram una terrible anyada de cereals que hi va haver a Mallorca l'any 1613 i han passat ja més de quatre-cents anys.

Extreta del món mariner hi ha la comparança de la mar en calma amb un depòsit oleaci: «la mar era una bassa d'oli». Doncs bé. Veureu que no és cosa dels nostres dies

si us dic que l'he localitzada en un text del segle XV, la Tragèdia de Caldesa, del valencià Roís de Corella. Del mateix àmbit és «val més esser cap d'arengada que coa de pagell». El significat de l'arengada, un peix d'escassa qualitat contraposat al del pagell, d'alta valoració, és clar: val més comandar d'allò que és teu, encara que sigui amb pocs recursos, que estar subjecte a un altre, sense poder decidir per tu mateix, per més que et vulguin enlluernar. Ho saben per amargues experiències les nacions que no tenen estat propi, ja que «el peix gros es menja el petit».

Recordem de l'àmbit dels juristes l'afirmació «és més tort que la justícia», que en el parlar col·loquial es diu amb l'article estàndard i que recentment es revesteix d'una incomprendible actualitat. L'adjectiu *tort* té aquí el significat de 'desviat del camí recte' i retrobam el mot significant 'ofensa' en la sentència «qui assembla a los seus no fa tort a ningú».

Fins aquí aquestes quatre espigoladures de diversos àmbits de la llengua, sempre plena de sorpreses i de coses apassionants per a qui les estima. Si evitam la seva desaparició contribuirem amb un granet d'arena a seguir sent el poble que sempre hem estat i que sempre hauríem de ser i a no perdre un dels valors més preuats que tenim: la nostra identitat. Sols em queda regradar l'ajut constant de dues fonts inesgotables d'informacions lingüístiques: la de la meua germana, na Francesca de can Gaspar i la de na Sebastiana Torrelles, na Sebastiana Miquel. A totes dues moltes gràcies. Sense el vostre saber, estimades, les meves contribucions al coneixement de la llengua serien pobres de solemnitat.

Bones festes de sant Jaume!

Cosme Aguiló



De festa, Santanyí lliure
d'agressions sexistes

Suma't
al canvi!

Decàleg

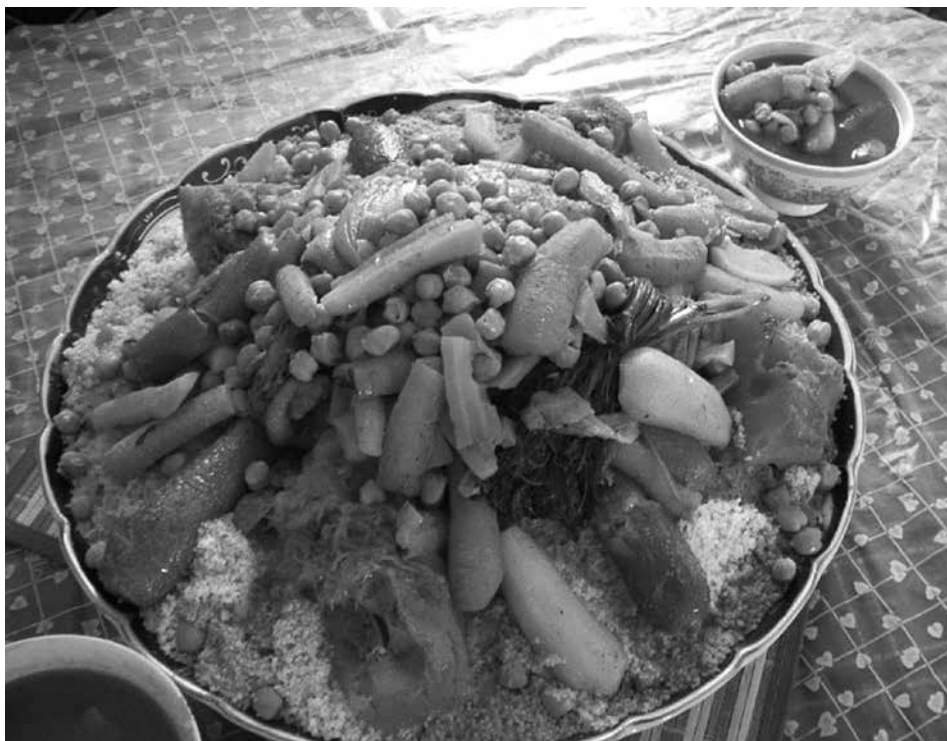
1. Si vius una agressió sexista, no callis. ACTUA! Demana ajuda. Digues "No i punt!"
2. Si et diuen "no i punt" accepta la negativa.
3. Si veus una agressió ACTUA!: expressa el teu rebuig i ajuda la víctima.
4. Si no hi ha consentiment explícit, és una agressió.
5. Res no justifica una agressió: ni la manera de vestir, ni l'exhibició del cos, ni l'orientació sexual.
6. Sota la influència de l'alcohol i de les drogues cap consentiment no és vàlid.
7. No toleris comportaments masclistes en el teu entorn: les bromes sexistes, el control, bavejar, engelosir...és assetjament.
8. Viu relacions sanes, lliures i en igualtat: no tot val!
9. Les persones podem canviar d'opinió. Respecta els límits i les decisions de l'altra persona.
10. Atemptar contra la llibertat sexual de l'altre és un delicte. Si necessites ajuda per una agressió, telefona a l'112.



CUSCÚS

És per als santanyiners, si més no pels que habiten la nostra vila, ulls oberts, arrels endins, un lloc comú on la imatge d'una taula familiar, d'un dinar, situem-lo a l'estiu. És un paisatge íntim, lluny de les formalitats, tocant la tosquedat: tassons que poden ser un de cada casta, des d'un model transparent molt estès que es comprava a una famosa gran superfície anant a Ciutat, fins als tassons de plàstic. Un ventilador i un calendari de fons. A damunt de la taula aigua embotellada en plàstic, pitxers, Coca-cola (amb les *as* pronunciades neutres), vi, cervesa, síndria o meló. Tot plegat, una manera de gaudir, un goig de la suor, de la calor i la claror, de la senzillesa i de nosaltres com a poble. Un poble que, di-

nant dinant, ha rebut convidats de darrera hora, els nouvinguts. I venen, els uns, de set-cents quilòmetres més enllà de Cala Figuera, del Marroc. I si a ca nostra aprofitam el dia darrer de cada setmana per a apropar-lo més al tiberi, cuinant arròs al forn, o amb una ensaïmada a darrera, ells ho avancen al divendres. I quan el cantussol dels minarets i de la retransmissió televisiva de l'oració s'entén amb la calor per entabanar-te, per adormissar-te, les famílies s'ajunten sobre seients de teles de colors cridaners per menjar cuscús. Cada divendres cuscús. Sempre. I un d'aquests convidats nostres, ha volgut, en mostra de germanor als vilans de Santanyí compartir la recepta amb nosaltres: →



Ingredients principals

- 750 g de cuscús
- 1 kg de carn de xot
- 250 g de carabassa
- 1 Pebrot vermell
- 1 Carabassó
- 1 Ceba
- 2 Pastanagues
- 2 Tomàtigues
- 200 g de ciurons
- 1 cullerada de pebre negre
- 1 cullerada de cúrcuma molta.
- 8 brins de safrà
- 2 branques de canyella
- Sal. Pebre
- Oli d'oliva verge
- 30 g de panses
- 1 manoll de julivert i coriandre
- 2 cullerades mantega sense sal.



Preparació de la recepta

1. En primer lloc, hem de posar els ciurons en remull la nit anterior.
2. En el moment de fer la recepta, en un bol ampli mesclam 150 ml d'aigua calenta amb 750 g de cuscús perquè agafi humitat. L'abocam a la part de dalt de la *cuscusera*. Ho reservam.
3. Tallam en trossos grans 250 g de carabassa, 1 pebrot vermell, 1 carabassó, 1 ceba, 1 pastanaga i 2 tomàtigues.
4. En una olla gran amb aigua incorporam 200 g de ciurons i la carabassa, el pebrot vermell, el carabassó, la ceba, la pastanaga i les tomàtigues tallades a trossos.
5. Afegim 1 cullerada de pebre negre i 1 cullerada de cúrcuma molta, una mica d'aigua calenta amb 8 brins de safrà i 2 branques de canyella.
6. Trossejam 1 kg de xot i el col·locam en una font. Ho salpebram. Hi afegim 1 raig d'oli d'oliva verge i ho remenam. Incorporam la mescla a l'olla amb les verdures. Picam 1 manat de julivert i 1 manat de coriandre i els agregam a l'olla. Ho cobrim amb aigua i deixam que bulli fins que el xot i els ciurons estiguin tendres.
7. Posam la *cuscusera* damunt de l'olla amb el cuscús, ho tapam i ho cuinam durant 15 minuts.
8. Mentrestant, en un bol, posam 30 g de panses i les cobrim amb aigua calenta. Les mantenim en remull durant 15 minuts.
9. Treim el cuscús i el mesclam amb les mans. Ho tornam a ficar en la *cuscusera* perquè acabi la seva cocció durant 4 minuts més.
10. Treim el cuscús i afegim 2 cullerades de mantega sense sal. Abocam el cuscús en un tagín.
11. Treim els vegetals i el xot a poc a poc i els col·locam a damunt del cuscús. Ho servim.

Guillem Vicens Iousfi



Ajuntament de Santanyí

Acta de Lliurament del **XXXIV PREMI BERNAT VIDAL I TOMÀS DE POESIA 2019**

Ricarda Vicens Schulhe, com a secretària del jurat del XXXIV Premi *Bernat Vidal i Tomàs de Poesia* 2019 que organitza l'Ajuntament de Santanyí,

CERTIFIC:

Que el jurat del XXXIV Premi *Bernat Vidal i Tomàs de Poesia*, format per Antònia Vicens, Ponç Pons i Antoni Clapés es va reunir dia 6 d'abril de l'any 2019 i, després de les oportunes deliberacions, va decidir atorgar el premi Bernat Vidal i Tomàs 2019, per unanimitat, a l'obra titulada "Arèola", que participava amb el pseudònim *Cactus*. Una vegada oberta la plica el guanyador és Damià Rotger Miró.

I, perquè així consti, expedesc aquest certificat, quan són les 11:50 hores.

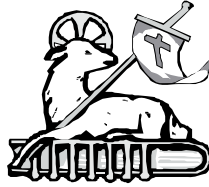
Santanyí, 6 d'abril del 2019

La secretària

Ricarda Vicens

Membres del jurat

Antònia Vicens Ponç Pons Antoni Clapés



Ajuntament de Santanyí

Acta de Lliurament del **II PREMI ANTONI VIDAL FERRANDO DE NARRATIVA**

Ricarda Vicens Schluhe, com a secretària del jurat del II Certamen *Antoni Vidal Ferrando* de Narrativa 2019 que organitza l'Ajuntament de Santanyí,

CERTIFIC:

Que el jurat del II Premi *Antoni Vidal Ferrando* de Narrativa, format per Gabriel Janer Manila, Lucia Pietrelli i Carles Cabrera es va reunir dia 16 d'abril de l'any 2019 i, després de les oportunes deliberacions, va decidir atorgar el Premi *Antoni Vidal Ferrando* de Narrativa 2019, per majoria, a l'obra titulada "Les restes del naufragi" que participava amb el pseudònim *Humbert Humbert*. Una vegada oberta la plica el guanyador és **Miquel Segura Aguiló**.

Així mateix, el jurat ha volgut fer menció a l'obra "Ras i curt" de *Victor Llopis*

I, perquè així consti, expedesc aquest certificat quan són les 12:45 h Santanyí, 16 d'abril del 2019

La secretària

Ricarda Vicens

Membres del jurat

G. Janer Manila Lucia Pietrelli Carles Cabrera

Perquè els drets
no cauen del cel,



Santanyí
no fa distincions!



28 de Juny

Dia Internacional
de l'Orgull LGTB

RESUM METEOROL

Santanyí. Ses Talaies de Can Jordi

Font: Gregori Suau

Temperatures

Mínima: - 1o (11 de febrer)

Màxima:37,5° (5 d'agost)

Resum pluviomètric

Dia de màxima pluviometria:15 de setembre – 37,5 litres

Mes de màxima pluviometria:octubre – 116,5 litres

Dies de pluja de l'any 2018:79 dies



ÒGIC DE L'ANY 2018

Pluviometria per mesos (2018)

Mes de gener	98 litres
Mes de febrer	101 litres
Mes de març	63,5 litres
Mes d'abril	50,5 litres
Mes de maig	39 litres
Mes de juny	5 litres
Mes de juliol	0 litres
Mes d'agost	10,5 litres
Mes de setembre	65,5 litres
Mes d'octubre	116,5 litres
Mes de novembre	64,5 litres
Mes de desembre	21,5 litres
Total:.....	635,5 litres



Ajuntament de Santanyí

PRESSUPOST MUNICIPAL ANY 2018



Despeses

CAPITOL I: Despeses de personal	7.434.918,66
CAPITOL II: Despeses en béns i serveis	9.259.839,86
CAPITOL III: Despeses financeres	6.900,00
CAPITOL IV: Transferències corrents	2.288.397,18
CAPITOL VI: Inversions reals	1.835.003,46
CAPITOL VII: Transferències de capital	119.940,84
CAPITOL VIII: Actius financers	0,00
CAPITOL IX: Passius financers	0,00
Total	20.945.000,00

Ajuntament de Santanyí

PRESSUPOST MUNICIPAL ANY 2018

Ingressos

CAPITOL I:

Imposts directes 10.618.833,76

CAPITOL II:

Imposts indirectes 855.000,00

CAPITOL III:

Taxes i altres ingressos 4.865.201,91

CAPITOL IV:

Transferències corrents 3.206.706,28

CAPITOL V:

Ingressos patrimonials 1.073.287,69

CAPITOL VI:

Alienació d'inversions reals 125.000,00

CAPITOL VII:

Transferències de capital 325.970,36

CAPITOL VIII:

Actius financers 0,00

CAPITOL IX:

Passius financers 0,00

Total 20.945.000,00

NAIXEMENTS I PADRÓ

Demografia any 2018

Naixements.....	88
Matrimonis.....	49
Defuncions.....	57

Padró d'habitants (31-12-2018)

S'Alqueria Blanca.....	1.152
Cala d'Or.....	4.850
Cala Figuera.....	803
Cala Llombards.....	526
Cala Santanyí.....	606
Calonge.....	1.099
Es Cap des Moro.....	129
Es Llombards.....	616
Portopetro.....	936
Santanyí.....	4.105
TOTAL.....	14.822



Ajuntament
de Santanyi